

HVĚZDA MARIINA PROVÁZÍ DUŠI KAŽDÉHO Z NÁS OD DÁVNOVĚKU DO BUDOUCÍCH ĚR

Karel Funk

Je oprávněné, že někteří anthroposofičtí autoři pojednávají z oblasti duchovního ženství o kosmické Sofii jakožto duchovní moudrosti, která je čtenářům často podávána spíše jako daleký cíl budoucí slovanské kultury. Dnes však již nelze odkazovat všechny mariánské projevy a působení paušálně do hájemství zatvrdlé exoterní církevní tradice. Takovéto zjednodušení by mohlo zploštit pestrou duchovní realitu a ochudit možnosti vývoje zejména ve slovanských zemích. Duchovní věda zde sice pokládá spolehlivé a hluboké základy, jejím současným reprezentantům však občas chybí chápající kreativní vstřícnost pro některé nové tvůrčí impulsy, které mohou vznikat i mimo dosavadní ideové teritorium anthroposofického společenství (není zde míněna zbulvarizovaná módní esoterika a zmaterializovaný okultismus).

I mezi mnohými, kteří vzešli z institucionálního křesťanství, existuje stále častěji touha po dalším poznávání, kterému však řada vzdělaných anthroposofů nevychází vstříc pro svou občasnou zapouzdřenost ve světě vlastního studia či společenství. V tomto smyslu jsou tyto kapitoly i určitým pokusem o prokletění malé počáteční části cesty k praktickému poznávání ženského principu slovanskou duší vědomou (nikoli jen duší citivou, pociťující, jako tomu bylo ve středověku). Toto poznávání bude cesta slovanského zasvěcení několika příštích tisíciletí.

Z původní božské všeduše jsme sestoupili, abychom na vybrané planetě Zemi naplnili veliký úkol lidství. V každém evolučním kruhu není jen to, co bylo na počátku věků. Podle plánu nekonečné evoluce se přičleňují další stupně a hodnoty, aby se život projevil ve svých stále bohatších možnostech a variacích. Na věčně hučících kosmických stavech jsou tkány osnovy, kde se vytvářejí i korále s vlastním individualizovaným tvarem, lidská Já. Každým tímto niterným útvarem prochází nit - nekonečné božské bytí - na které se má korál posouvat stále dál. Každý korál si přinesl hvězdné spektrum, i když sestoupil do pozemských temnot a vichrů. Zprvu jen dva korále měly tak mohutný ohnivý třpyt, aby připluly z nekonečných nebeských niv až k naší planetě a přežily neporušeně ve tmě hmoty, která je v sebe pojala. Byl to ryzí korál Adamův a Evin, který měl dostatek ohně, aby zažehl další život v kolébce zemského pokolení.

Tyto dvě bytosti byly nejsilnější a sestoupily sem z předzemského vývoje s velkým a vznešeným úkolem. Do připravených tělesných schrán, které už předtím na Zemi zrály přirozeným biologickým vývojem, vstoupily nejprve tyto dvě živoucí individuality. Duše, která na počátku věků v Evě zaplanula, oslepena zprvu paprsky záru věčnosti, je nyní ujařmena chladem a vlhkostí Země. Přijala její tíži a dala jí vsát svůj dřívější niterný žár. Vlna po vlně onoho záru opadávaly, jen v niterné svatyni zůstal jejich zbytek jako malý plamen. Tak jako chladla před tím Země, chladlo nyní i Evino nitro. Její původní smysl pro věčnou lásku se nyní spojil se zvířecím já pozemského těla, které bylo jeho zbytkem oživeno v člověka Země. Měla se vytvořit nová forma lidství, které se teprve rodilo ze zvířecího. Sestoupivším Já oživená živočišná těla tak nastoupila dlouhou pouť v prachu a potu

Země. ("Synové nebes pojímali dcery Země" - takto to vystihuje Písmo.) Ono zvířecí, které bylo již dříve sladěno s celou zemskou přírodou, nabylo vrchu nad božským.

Stála tu Eva s Adamem, odchovanci ohňů božích říší, v pozemské přírodě, sice harmonické, pro ně však pusté. Eva, pozemský nováček, čistá a bez poskvrny, se bolavě rozhlížela pod stromem poznání tohoto pozemského ráje. Jeho žhavé slunce, které nyní vídávala, bylo pouhým stínem oproti někdejšímu Slunci věčnosti. Oči věčnosti, zvyklé zřít boží žár, byť nechápající a dětsky snící, se uzavíraly a lidské oči teprve přivykaly temnotám hmotného okolí. Aby mohla svobodnou volbou počít veliký úkol samostatného vývoje člověka Země a bděle pozorovat zemské okolí, musely se zamlžit a pak zcela zavřít její oči duchovní. A to byl pád Evy.

Byl to počátek vývoje lidstva a ono božské nemohlo ještě obstát v hlubinách přírody, stvořené pro člověka. Ta však nebyla stvořena k jeho záhubě, ale k zocelování ve velkém úkolu: průchodem tmou bude muset zbystřovat své smysly a nabývat zasloužené svobody, vzhlížet skrze noc k božskému Světlu. To má jednou být vnímáno s bdělou dospělou samostatností, ne již jen dětsky snivě. Evin duch, ponořený snivě do hmoty, jí byl zavalen a skomírající světlo věčnosti se v něm již jen slabě odráželo, jako z černého démantu. Její vědomí, tento blažený kojeneček lidské evoluce, nebylo tehdy ještě plně zodpovědné za své činy. Proto i to, co nazýváme prvotním hříchem, nebylo tehdy ještě vědomě vykonaným hříchem. Takto to bylo poznáno a nazváno teprve zpětně budoucími pokoleními. Eva stála u zrodu vývoje, kterým její černý démant, zasazený do země, bude krystalizovat a spět ke kráse démantu s jasným leskem paprsků věčnosti.

Všechny barvy spektra budou muset budoucí pokolení ze svobodné vůle poznat, až se oblohou lidstva rozklene nehasnoucí duha všech barev. Nyní však Evu ozařovalo jen světlo bengálů lidsko-zvířecího plození. Její duchovní Já snilo ve zbytcích duchovna sen nadsmyslové lásky. Majíc nyní však i nižší já jakožto dcera zemské hroudy, mohla jednat jinak, než jednala? Naplnila první krok vývojového plánu a vstoupila do kruhu temnoty. To, co v ní doutnalo z duchovna jako bezvědomá božská latence lásky, co mělo svatou a neposkvrněnou moc božského Prazákladu, zůstalo vnitřní, ale neovědomělou jiskřičkou lásky na dně temnoty, odleskem slunečního svitu v černém démantu, který nevrhá barvy, ale je jen bezvědomým zrcadlem svého okolí. Takzvaný pád byl učiněn, ale současně v něm počala předlouhá evoluce hvězdného semene v zemském prachu a potu.

Pokolení Evy a Adama musí projít hlubinami temnot, aby na své trnitě cestě vysálo všechny kladné hodnoty. Postavení Evy v lidském vývoji bylo dvojí: na jedné straně uzavírala vývoj nevědomého duchovního tvoření a na druhé straně otevírala kolo vědomého, viditelného, smyslového tvoření lidské rasy. Byla poslední bytostí staré rajske doby i první, která přijala princip Země. Byla první matkou Země, která si přinesla z výšin božskou lásku, kterou nyní plodila nevědomě v ráji, a zároveň byla svým tělem ponořena do noci své hmotnosti, kde zrál vedle božského plodu i plod lidsko-zvířecí. Plodem božské úrovně byl Abel, plodem zemským byl Kain. Eva tak byla mezníkem lidské evoluce - první matkou nové doby. Následující matky již nepoznaly rajske lásku, tvořily skrze hmotu. Proto si Eva do budoucnosti pronášela onu mentální stopu lásky čistého žensství. Vstoupila do hmoty s vědomím božství, ač jen dětsky snivým. Ti následující již zapomněli vstupem do hmoty na sen božské lásky a nořili se do stále hustší clony vůči nadsmyslů. Duchovní zrak sice ještě dlouho zřel zpět na vidiny duchovního bytí, ale duch spal, ponořen do zvířecí duše, ve které stále silněji planuly bengály smyslnosti. Světlo nebes se tak stávalo vzpomínkou a hmota země realitou. Duchovní těla se halila do vlivů pozemskosti.

Eva ještě prožívala smyslovou lásku jako ryze přírodní akt, bez smyslné vášnivosti, to je animálně ale ne smyslně. Astrální těla dalších lidí se vyvíjela stále smyslněji ve výhni luciferské vášnivosti. I to bylo zprvu pákou lidského vývoje, aby byl vytvořen základ citění, jehož pozdější přepracovávání a zušlechťování přinese člověku nové kvality. Eva zůstávala předobrazem budoucí Isidy a pak Marie.

Isis dávného Egypta žije již v prostředí a době plného rozvinutí smyslné živočišné citivosti, sama však odvrhuje daleko od sebe veškerou sexualitu. Chce jít sama v duchovní i tělesné čistotě k Bohu. Miluje jemný přísvit chrámů, posvátné vůně a svit věčných lamp na obětištích. V mystických stínech chrámů se odpoutává od těla a stoupá svým čistým duchem k výším. Její oči jsou čisté jako hvězdy a jasně planou věšteckou extází. Protože poznala jed smyslnosti, prchá před tělesností, které se bojí. Se smyslností zavrhuje však i pravou lásku a upadá do extrému úniku od pozemskosti. Úkol člověka však není být hned božským, ale jeho úkolem je vetkávat božské do lidství a dát mu smysl tvůrčí moci božské lásky. Isis poznala záhubnost ohně vášnivé sexuality a proto se jí plně odřekla. Udusila všechny krátery marsických sopečných vzplanutí, otrásajících lidským nitrem, avšak užívala své volnosti ke zrání pouze svého ducha, zatímco ostatní museli pracovat v potu tváře. Poznala, že žije a zdokonaluje se na útraty ostatních. I to však byl nutný vývojový stupeň.

Bylo ale nutné postoupit dál a poznat i smysl mateřství, péče o domácí krb a soucitné lásky uprostřed lidského společenství. Dalším pratypem vývoje ženství byla pozdější biblická Marie. Vstřebává všechny čisté esence moudré Isis, obohacené již i o mateřskou lásku a o mnohá další zasvěcení. To ji činí schopnou zrodit Ježíše. Její duch a duše je ono věčné panenské lůno, zbavené prvotního hříchu niterným oddáním se božské lásce a moudrosti. Opět ožilo odřeknutí se všeho smyslového pro boží, avšak se zkušeností mateřské lásky i lásky k nejvyššímu Bohu Otci. Nevěděla, jak by měla sloužit Hospodinu co nejlépe, ale vkládala to do jeho nejvyšší Moudrosti. Naplněna božskou Láskou, nemohla myslet na lásku lidskou. Její touha ji nesla do nadmyslna. Poznávala mysteria božského tvoření a nabyla síly uskutečnit jej sama ze sebe ve svém niterném bytí. Byla duchovní Pannou svým niterným citěním. Tak mohla přijmout duchovní oplodnění božským Otcem. Nezáleží pak už na tom, zda člověk přijme lidské semě vedle božského. Záleží jen na tom, zda dovede přijmout do nitra semě božské. Jen tehdy neztrácí vnitřní panenství i pokud je matkou, jako je nemohla ztratit Maria, která zůstala věčnou pannou, i když porodila dítě, Ježíše. Neposkvrněné početí nespočívá v těle fyzickém. Je v duchu a duši. Kdo počal cokoliv z Boha, počal neposkvrněně. Byla-li jeho mysl v Bohu, byla-li povznesena k trůnu nejvyšší Čistoty, byl Bůh oplodnitelem ducha i duše a onen duchovní proud semene si našel výraz v nástroji, jenž jeho úkol přijal na úrovni fyzické, hoden vlastní čistotou být nositelem semene božského duchovního oplodnění bytosti.

Sestoupivší Ježíš potřeboval mít jiné fyzické tělo z pozemské matky, než jiní obyčejní lidé. Bez něho by nemohl být nositelem Kristova impulsu. Maria svým vývojovým stupněm byla první kněžkou, přijavši splynutí lásky s Bohem. V jejím lůně nebyl počat pouze plod - Ježíš, ale ona sama, její duch a duše, byla oplodněna. Tím byla dána neposkvrněnost. Maria tak prožívala dvojí oplodnění: duchovní a fyzické. A obojí pak zrál podle svých zákonů: lidské podle zemských a duchovní podle božských.

Pro celou zemskou budoucnost byl tak uskutečněn pratype skutečného duchovního plazení, ke kterému má jednu dospět celé lidstvo. Tak jako se Ježíš stal později, po křtu v Jordáně, nositelem božství Kristova, stala se Maria nositelkou plodu božského Otce v sobě, nositelkou Vzkříšeného a Znovuzrozeného ve svém nejhlubším nitru, nositelkou Syna božího.

Pěstujíc pak Ježíše pro nástroj Krista, sama v sobě také uskutečnila jeho svaté mysterium Zrození. Její duchovní Já splynulo s tímto přijatým semenem Boha Otce. A s Ježíšem Kristem pak prožívala v duchovních světech vědomě golgotské mysterium ve vší jeho gigantičnosti, velebnosti a v poznání smyslu této největší Oběti.

Co vzešlo skrze Adama a Evu pro lidstvo jako možnost pádu do hmoty a vyhnání z ráje, to později skrze Ježíše a Marii dává možnost zpětného návratu, avšak po nabytí nových sil.

Smysl Ježíšovy nathanské duše se naplnil ukřižováním na Golgotě, smysl vývoje duše Mariiny je však co nejužěji spjat s konkrétními ději vývoje lidstva i jedinců a provází je i v dalších dobách. Poznavše smysl oběti i nejvyšší Lásku na Golgotě, vracela se od oněch dob stále mezi lidstvo k šíření zasvěcení ženským principem - láskou mateřského srdce. Krom toho je Mariin princip neustále činný v éterické a astrální úrovni, v zemské auře. Odtud inspiruje či zabarvuje mnohé mariánské projevy (zdaleka však ne všechny, které se jako mariánské prezentují zejména v posledních desetiletích).

Duch Mariin v sobě trvale nese ono oplodnění nebeského Otce, nese v sobě spolu s éterickým Kristem říši nebeskou, která čeká na své vtělení na Zemi. Sémě božského Otce ji předurčilo být i budoucí duchovní matkou nové lidské rasy, která vzejde na budoucím stvoření Země, které se esoterně nazývá Novým Jupiterem. Maria vytvořila a naplnila pratypr čistého ženství, očistivšího astralitu a přijavšího princip osvětlení a čistého věčného Života. Vyjadřuje nejhlubší pokoru před Vůlí boží a naplnění Zákona. Je v ní božská mateřská láska, vztahující se k duchovnu. Je zemskou reprezentantkou kosmického principu Boha-Matky a tím i pravzoru duševní moudrosti a čistoty - Sofie. Je matkou duší i srdcí. Není pro lidstvo matkou tělesnou, ale vzhledem k celému lidstvu čistou matkou duchovní. Tím je pravzorem kněžky boholidské lásky.

Maria, matka Ježíšova, nebyla již ani pouhou Isis, žijící jen duchovnu, ani pouhou zemskou ženou - pilnou a svědomitou hospodyní a matkou. Duchovní i zemské zkušenosti byly předpokladem pro toto její určení. Učinila zadost lidství, aby mohla sloužit boholidství.

V budoucnu má tento pratypr vejít do krve života a až se mu přiblíží část lidstva, postupující podle Božího plánu vývoje, pak se Země promění mariánskými silami v novou duchovní planetu, protože již nebude třeba vydobývat v potu tváře udržení své existence, a účel fyzické práce pomine. Ta trvá, aby člověk procházel školou píce, umu, poctivosti a svědomitosti a dovedl pak být takto činný i v duchovních říších. Zemská práce trvá, aby jí duch rostl, zušlecht'oval se, sílil a učil se přemáhat překážky cesty. Než však toto vše nastane, projdou ještě dlouhé věky a mnohé osobní, národní i pozemské zvraty a zkoušky. Propadnuvší část lidstva, která setrvává v tíže hříchu a materialismu, bude pak odštěpena k jinému, namáhavému vývoji znovu od počátku.

Maria je též pratyphem nebeské Královny v pozemském bytí. Je vzorem pro vývoj ženství v naší i budoucí době. Poté, co prošla školou fyzické práce, získala z ní plod poznání mohoucností citových, mentálních i tvořivých schopností. Spojila se se svým Bohem a je jeho svatyní na Zemi, je z duchovna k dispozici vývoji ženské stránky v nás všech. Duše, jež je jí inspirovaná, je trpělivá a skromná, odložila marnivost, má pro fyzické bytí jen nejnutnější požadavky. Plní své povinnosti, odložila však samoučelnou pečlivost, zatěžující duši přílišnou péčí o zemské blaho. Její inspirace poznáváme všude v životě. Chodí mezi námi

duše, toužící přijmout do svého nitra Krista, Syna božího, Syna nebes, a nechávají ho v sobě růst, aby je celé vyplnil a oživil. Jen skrze niterného Krista lze pak poznat i nebeského Otce.

Protože Maria prožívala s Ježíšem muka křížové cesty i Golgoty, protože meč nejvyšší mateřské bolesti proklál její milující srdce, protože prožila niterně všechnu bolest matky a vypila do dna kalich slzí, může být lidským duším i tou nejlaskavější a nejlépe chápající sestrou i matkou.

Očista je vždy spojena s bolestí. Maria nebyla přibita na fyzický kříž, ale její bolesti byly duševní a duchovní. Její oběť nebyla hmotně viditelná. Jako první čistá matka Země v sobě ukřižovala Evu - pohlavnost hmotnou, a stala se věčnou pannou. Proto se Oheň její nadmyslové lásky rozlil s Ohněm lásky Kristovy celým vesmírem. Zaslíbila se obětovat za veškeré lidstvo Oheň své lásky pro poznání božské lásky, jež musí v člověku vzplanout. Tím nese i Maria, byť v jiném smyslu, pochodeň spasení, kterou přijala vlivem svého mateřství od Krista a vlivem svého zaslíbení neposkvrněnému početí od Boha Otce.

Proto Maria reprezentuje duši. Kristus, niterný Prazáklad, reprezentuje ducha, a jejich nástroj je tělo, syn obou, nositel obou principů. Když duše nebude niterně Marií, porodivší duchovně Krista, nedojde svého duchovního oživení. Proto je Maria vzorem lásky Bohu oddané, nadmyslové a věčně neposkvrněné, panenské.

Maria očistila to, co animálního přijala ze zemské pudovosti Eva. Tak jako Maria zničila Evu, musí Ježíš ukřižovat Adama. Dílo obou bylo tehdy vykonáno. Není však hotovo v lidském nitru. Ještě dlouhé věky bude lidstvo spět k čistotě citění Mariina a k oživování Krista ve svém nitru, aby mohlo nastat ono Pavlovo - A nejsem živ já, ale Kristus ve mně. Jako byla Eva pramatkou generací Země v linii lidstva v jeho dnešní tělesnosti a pohlavnosti, je Maria pramatkou čistoty našich duší, trvale ochotnou se k nim s mateřskou láskou a soucítěním snášet v jejich bolestech, zápasech i vzepětích. Tím vším sama vítězně prošla, to vše s mateřským pochopením zná a s mateřskou láskou a trpělivostí pomáhá vypěstovat.

Mise Kristova postavila na stolec duchovního kralování zdánlivě mužství. I před Kristem poznávalo lidstvo spíše mužskými schopnostmi - moudrostí a logikou božské zákony. Mužská logika byla i ve starozákonním pravidle - oko za oko, zub za zub. V Kristově činu však studená logika starozákonní spravedlnosti ustoupila slitování lásky a milosrdenství. I proto Kristus prohlásil Marii královnou nebes. V Otci je spravedlnost, ale Matka chce spasit svou láskou všechny své děti. Ona nesoudí, ale miluje. Otec však není nikdy sám, oddělen od Matky. Proto od dob Kristovy a Mariiny nelze pojímat zákon karmy jako trest, ale jako nutný výchovný prostředek, z lásky připuštěný tam, kde pozemské dítě samo odmítá nebo neovládá nápravu. Mariánské srdce však trpí, vidí-li trpět své dítě, a snaží se mu být nápomocno k pochopení jeho úkolu. A dítěti, které ví, že se o matku může ve všem opřít, jde vše snáz.

Duševní síla zemské planetární bytosti, mariánská síla, latentně působí v duších všech lidí, dětí Země. Protože zemská Maria byla reprezentantem čistého porození Ježíšova ze svého lůna, staneme se v jistém smyslu jejími dědici a následníky, budeme-li usilovat ve svém vývoji o totéž.

Zemská bytost jako dárkyně zemských substancí je matkou našich zjevných těl. Podobně je i naše duše součástí její duše, a ona sama je zase součástí mnohonásobně širší a mohutnější duše kosmické Panny-Matky, jejíž mateřský hvězdný úsměv plane v kosmu jasněji než všechna slunce.

Božství Kristovo prožehlo Zemi a zůstalo natrvalo v její auře. Zatímco individuální duše Ježíšova po své oběti vystoupila z fyzických inkarnací a plní své úkoly vůči lidstvu již jen z duchovních světů, s duší Mariinou je to jinak. Neobětovala se tělesně lidstvu, ale má svůj zvláštní úkol tím, že prokonala za času Kristova to, co i pro ni bylo ve vyšším plánu. Nese a předává semeno duševní neposkvrněnosti, ve kterém je obsaženo i semeno budoucího nového tvoření z Moci a Síly božského Slova - Loga. A oplodněna navždy tímto úkolem, provází lidstvo ve všech dobách a sklání se ke každému, kdo ji s dětskou důvěrou a nesobečností o něco prosí.